

İngilizce Öğretmen Adaylarının Mesleki Gelişime ve Lisans Eğitime Yönelik Görüşleri

English Trainees' Opinions on Professional Development and Pre-Service Education

Sevim İNAL*, Oya BÜYÜKYAVUZ**

ÖZ: Bu çalışmanın amacı, Türk eğitim sistemine bağlı okullarda görev alacak İngilizce öğretmen adaylarının almakta oldukları lisans eğitimine ilişkin görüşlerini saptamak ve göreve başladıktan sonra mesleki açıdan kendilerini nasıl geliştireceklerini belirleyip elde edilen bulgular ışığında öneriler geliştirmektir. Bu çalışmaya, İngilizce Öğretmenliği bölümünde okuyan 214 öğrenci katılmıştır. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Ölçme aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen Mesleki Gelişime ve Lisans Eğitime Yönelik görüş anketi kullanılmıştır. Ayrıca katılımcılara, mesleki açıdan kendilerini nasıl geliştirmeyi düşündüklerine ve aldıkları lisans eğitime yönelik görüşlerini almak üzere iki açık uçlu soru sorulmuştur. Açık uçlu sorulara verilen yanıtlardan temalar oluşturulmuştur. Verilerin analizinde yüzde ve frekans hesaplamaları kullanılmıştır. Araştırma sonunda, adayların bilgilerini sınavan merkezi sınavlara girme isteğinde oldukları, staj süresinin yeterli fakat içeriğinin yetersiz görüldüğü, hizmet içi eğitim almaya istekli oldukları, lisansüstü eğitime önem verdikleri, kedilerinden daha deneyimli meslektaşlarıyla bilgi alışverişi istedikleri, akran değerlendirmesi konusuna olumlu baktıkları yönünde görüşler bulunmuştur.

Anahtar sözcükler İngilizce öğretmen adayları, öğretmenlik mesleği.

ABSTRACT: The purpose of the present study is twofold; it finds out Turkish EFL teacher trainees' opinions and perceptions of their pre-service education, and explores how the trainees will improve themselves and catch up the latest development once they become teachers. Additionally, the participants were asked two open-ended questions which also explores their opinions on the same topic. The emerging themes of these questions were categorized. Descriptive statistics was used to analyse the data. The subjects of the study include 214 EFL teacher trainees. The data was collected through a survey developed by the researchers. The results shows that the trainees are apt to confer with their experienced colleagues, have peer observation, attend teacher training seminars and take a central exam to examine their knowledge of profession and keep them up-to-date. Also, the trainees asserted that they are happy with the length of the teaching practice but not with the content.

Keywords English teacher trainees, teaching as a profession.

1. GİRİŞ

Nitelikli bir eğitim sistemi sürekli kendini sorgulayan, gelişen ve yenileyen bir işleyiş içindedir. Bu işleyiş hem öğrenci hem de öğretmen tabanlıdır. Bu sorgulamanın en önemli ögesi öğretmen adaydır çünkü öğrenci başarısı öğretmenin aldığı nitelikli eğitimle orantılıdır. "Eğitim sürecinde öğretmenin rolü ve eğitimin diğer öğelerine kazandırdığı anlam tartışılmaz (Hacıoğlu ve Alkan, 1997; Arı, 2010; Parkerson, Schiller, Lomax ve Walberg, 1984; Cesur ve Şirin, 2008; Jacobs, 2012; Sparks, 2002; Aldemir ve Er, 2012; Adıgüzel, 2005; Gömleksiz, 2002; Darling-Hammond, 2006), eğitim alanına da yansıyan tüm teknolojik imkânlarla rağmen "öğretmen, temel öge olma özelliğini gelecekte de devam ettirecektir" (Sarıoğlu ve ark. 2005). Öğretmen eğitimi genellikle iki süreçte ele alınmaktadır: 4 veya 5 yıllık bir eğitim sürecini kapsayan lisans eğitimi ve öğretmenin mesleğe başladıktan sonraki aldığı mesleki eğitimidir. Eğitimin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için öğretmen adaylarının aldıkları eğitime ve mesleki gelişime yönelik görüş ve önerileri önem taşımakta, (Adıgüzel, 2005; Coşkun, 2009; Erişti, 1998; Saraç, 2008; Altun ve Gülben, 2009) ve adayların bu görüş ve düşüncelerinin programın başarısını etkileyeceği düşünülmektedir. Altan ve Seferoğlu (2009)'da uygulanan eğitim

* Yrd.Doç. Dr. Canakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Canakkale/Türkiye. seviminal65@gmail.com

** Yrd. Doç. Dr. Suleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Isparta/Türkiye. oyabuyukyavuz@sdu.edu.tr

programının sonuçlarını görmek açısından, öğrencilerin değerlendirme süreci hakkındaki olumlu ve olumsuz düşüncelerinin ortaya koyulmasının yararlı olacağını belirtmektedir. Değişen öğrenci profilleri, hızla gelişen eğitim teknolojileri ve çağın gerektirdiği mesleki gelişim anlayışı öğretmenlerin bilgi, beceri ve yetilerini güncelleme gerekliliğini de doğurmuştur. Bunun öğretmen adaylarına nasıl yansıdığı önemlidir. Bu güncelleme ve gelişmeler öğretmenin ve öğretmen adayının bakış açısı ile sorgulanmalı ve sonuçları önemsenmelidir. Dünyanın her yerinde öğretmen eğitimini hazırlayan programcılar artık hazırladıkları programın etkinliğini, niteliğini veya belirlenen temel hedefleri ve nitelikleri karşılayıp karşılamadığını araştırmak ve bunun sonuçlarını ortaya koymak zorundadır, (Darling ve Hammond 2006, kaynak: Minott ve Young, 2009: 16). Minott ve Young (2009) bunun yararlarını şu şekilde açıklamaktadır:

Programın hangi hedeflerinin ne derecede başarıldığını görmek, programın olumlu yönlerini ve yetersizliklerini saptamak, daha sonraki aşamalarda yetersiz olan alanların nasıl iyileştirilebileceğini belirlemek açısından önemlidir. Ayrıca, öğretmen eğitim programının hedeflerinin dünyaca belirlenen akreditasyon süreci açısından değerlendirilmesi de ayrı bir önem taşımaktadır. Bunun için de programın hangi hedefleri başarması gerektiği, öğretmen adaylarının hangi değerleri, bilgi ve becerileri edinmeleri gerektiği açıkça belirtilmelidir.

Son yirmi yıl içinde, öğretmenlerin daha nitelikli ve çok yönlü yetişmeleri için pek çok öğretmen eğitimi politikaları ve öğretmen yetiştirme programları geliştirilmiştir, (Hammond, 2010). Bunun nedeni öğretmen eğitiminin bir toplumun gelişmişlik düzeyiyle yakından ilgili olmasıdır. Hammond (2010)'a göre öğretmen eğitiminin niteliği programda alınan derslerin uygulamalarla, eylem araştırmalarıyla desteklenmesi ve genel olarak programın çıktılarının dikkatle izlenmesiyle mümkün olabilir. Programların değerlendirmeleri farklı yöntemlerle yapılabilir. Clarke (2004), Grossman ve Williston (2001) öğretmen adaylarının yansıtma günlük yöntemiyle (reflective journal) stajda öğrendiklerini değerlendirmelerinin program değerlendirmede kullanılabileceğini belirtmektedir. Clarke (2004), Grossman ve Williston (2001)'e göre, adayların stajla ilgili görüşlerini belirtmeleri öğrenmede farkındalık oluşturmada ve adaya staj sırasında ortaya çıkan bir takım sorunları çözme becerisi de kazandırmaktadır. Öğretmen adaylarının kendilerine sunulan derslerin içerik ve niteliğine ilişkin görüş bildirmeleri YÖK'ün ve üniversitelerin alacakları programla ilgili kararlarda etkili olacak ve bu tür araştırmaların sonuçlarının dikkate alınması programların başarısını olumlu yönde etkileyecektir.

1.1 Türkiye’de Lisans Programının Değerlendirilmesinde Öğrenci Görüşlerine Yer Veren Araştırmalar

Bu konuda yapılan çalışmalar sınırlı olmakla birlikte son yıllarda yapılan çalışmalar şu şekilde özetlenebilir. Seferoğlu (2006) 176 İngilizce öğretmen adayının programın uygulamaları ve yöntemiyle ilgili görüşlerini almak amacıyla uyguladığı nitel çalışmada, mikro öğretim etkinliklerinin ve okul deneyiminin adayların öğretim becerisi edinmeleri açısından yeterli olmadığını, adayların, gerçek sınıf ortamında, ders materyalleri ile ders uygulamaları arasında her zaman gerçek bir ilişki olmadığını düşündüklerini belirtmiştir.

Cosgun-Ogeyik (2009), çalışmasında, İngilizce öğretmen adaylarının, programın öğretmenlik mesleğinin hedefleri, sosyal hedefler ve programın ilerideki yararları göz önüne alındığında bu hedeflerin adayların beklentileriyle örtüştüğü sonucuna varmıştır.

Şahin ve ark. (2011)'nin yaptığı araştırmada, öğretmen yetiştirme programlarında kullanılan “beceri modeli”, “uygulanmış bilim modeli” ve “yansıtma modeli” öğretmen adaylarının görüşleri alınarak karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. Araştırmaya Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Resim Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği ve Beden Eğitimi Öğretmenliği programlarına devam eden toplam 133 öğretmen adayı katılmıştır. Veriler, Ekiz ve Yiğit (2006) tarafından geliştirilen bir anket aracılığı ile elde edilmiş, araştırmanın sonucunda, öğretmen adayları, beceri modeli ve

uygulanmış bilim modeline ilişkin olumsuz, yansıtma modeline ilişkin ise olumlu görüş bildirmişler ve bu modelin öğretim programlarına dahil edilmesiyle daha etkili bir öğretmen olacaklarına inandıklarını dile getirmişlerdir. Ayrıca Beden Eğitimi Öğretmen adayları, öğretmen eğitimi modellerinden beceri modeline olumlu yönde görüş belirtmişlerdir.

Salli-Copur (2008), İngilizce Öğretmenliği Bölümünden 2002 - 2006 yılları arasında mezun olan öğretmenlerin kendilerini mesleki açıdan ne kadar yeterli gördüklerini, bölümlerinde uygulanan programın öğelerinin mesleki yeterlilikleri kazanmalarında ne derecede yararlı olduğunu araştırmıştır. Öğretmenlerin dilbilgisi, konuşma becerileri, sınıf yönetimi ve değerlendirme konularında gelişmeye ihtiyaçları olduğunu fakat genel olarak alanları ile ilgili YÖK'ün tanımladığı yeterlilik alanında kendilerini yeterli gördüklerini belirtmişlerdir.

Erozan (2005) çalışmasında ders değerlendirme anketinin yanı sıra görüşme ve gözlem yoluyla fakülte'deki ders içeriklerinin, kullanılan ders materyallerinin ve değerlendirme araçlarının incelenmesine yönelik bir araştırma yapmış ve adayların daha fazla mikro öğretim etkinliklerine ve öğretmenlik uygulamasına gereksinim duyduklarını ortaya koymuştur

Hismanoğlu (2012) ise 2007'den itibaren eğitim fakültelerinde uygulanmaya başlanan İngilizce öğretmeni yetiştirme programına yönelik olarak 72 İngilizce öğretmen adayının programla ilgili görüşlerini saptamıştır. Programın, adayların ilgi ve ihtiyaçlarını büyük ölçüde karşıladığı, gelişim düzeylerine uygun, açık ve anlaşılır olduğu, bilgi birikimlerine katkı sağladığı, adayların sorun çözme becerilerine katkıda bulunduğu, teknoloji kullanımını gerektirdiği, kalıcı öğrenmeye ve kişisel gelişime katkıda bulunduğu fakat üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye katkıda bulunmadığı, derse katılımı ve ilgiyi artırmadığı saptanmıştır.

Coşkun ve Daloğlu (2010) tarafından yapılan çalışma 4. sınıf öğrencileri ve görevdeki öğretmenleri kapsamaktadır. Veriler anket ve görüşmeler yoluyla elde edilen verilerde Peacock'un (2009, akt. Coşkun ve Daloğlu) son değerlendirme modeli kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin programın bazı bileşenleri konusunda aynı düşünceleri paylaştıkları fakat dilbilimsel ve eğitimsel öğeler arasındaki dengeleme ilgili farklı görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir. Öğretmenler, programın adayların dil yetisini geliştirmede yetersiz olduğunu belirtirken, adaylar programın eğitimle ilgili boyutunun geliştirilmesi gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Karakas (2012), Türkiye'deki İngilizce öğretmen yetiştirme programını incelediği çalışmasında, programın eğitimsel ve kuramsal öğeleri istenen düzeyde içerdiği fakat uygulamada yetersizlikleri bulunduğunu, kültürel öğeleri içeren derslerin eksik olduğunu ve yukarıda sözü edilen öğelerin artık güncel olmadığını dile getirmiş ve başarılı bir yabancı dil eğitimi için sistemli bir program değerlendirmenin önemini belirtmiştir.

Karaca (2008) ise Dumlupınar Üniversitesi'nde farklı bölümlerde okuyan 242 öğretmen adayının programla ilgili görüşlerini adayların cinsiyetine, öğretmen olma isteği durumuna ve akademik başarılarına göre değerlendirmiştir. Çalışmada, adayların öğretmen olma isteği durumuna yönelik görüşleri bölümlere göre farklılık göstermiş, adayların aldıkları meslek bilgisi dersleri ile onların öğretmen olma isteği durumu ve programın yeterliliğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğretmen adayları, öğretmenlik meslek bilgisi dersleriyle ilgili olumlu görüş bildirmelerine rağmen bu derslerin cinsiyet ve akademik başarı gibi araştırmadaki diğer değişkenler arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

1.2 Yurtdışında Lisans Programının Değerlendirilmesinde Öğrenci Görüşlerine Yer Veren Araştırmalar

Yurtdışında da öğretmen adaylarının aldıkları eğitim programlarını eğitimi alan adayların değerlendirmesinin önemini vurgulayan pek çok çalışma yapılmıştır. (Darling-Hammond 2006;

Minott ve Young, 2009; İsmail, 2011). Öğretmen adaylarının aldıkları eğitime yönelik görüş bildirmeleri ilgili yapılan bazı araştırmaları özetlemek gerekirse:

İsmail 2011 Birleşik Arap Emirlikleri Üniversitesi'nde mikro öğretim uygulamalarının öğrenciler açısından değerlendirilmesine yönelik yaptığı araştırmada, 60 bayan öğretmen adayının mikro öğretim bileşenin içerdiği İngilizce Öğretim Yöntemleri dersine yönelik görüşleri incelenmiştir. Araştırmada nitel (group odaklı görüşme) ve nicel (anket uygulaması) teknikler kullanılarak veri toplanmış ve adayların verilen dersleri yeterli buldukları sonucuna varılmıştır. Darling-Hammond (2006, akt. Minott ve Young 2009), öğretmen adaylarının aldıkları eğitimi kendilerinin değerlendirmeleri ve bunun karma değerlendirme yöntemi yani farklı ölçme araçlarının harmanlanması (Hybrid Evaluation Approach) ile değerlendirilmesini önermektedir. Örneğin, öğretmen adaylarının bilgilerini, bu süreçte yaptıkları çalışmaları öntest ve sontest yöntemiyle değerlendirmenin yararlı olacağını ifade etmektedir. Öntest-sontest deneme modeli verilerin daha sağlıklı sonuçlar vermesini sağlayacaktır, (Bush 2002, akt. Minott ve Young, 2009). 17'si bayan, 3'ü erkek toplam 20 öğrencinin katıldığı Minott ve Young'ın söz konusu araştırmasında, adalara aldıkları derslerin sonunda, tüm programı değerlendirmeleri için üç farklı soru sorulmuştur. Bunlar sırasıyla; öğretmen olarak kendileriyle ve meslek olarak öğretmenlikle ilgili neler kazandıkları ve hazırlanan programın onların yetilerini ve öğretme becerilerini ne kadar geliştirdiğidir. Adaylar, yansıtıcı günlük yöntemini kullanarak yukarıdaki sorulara yanıt vermişlerdir. Araştırmacı ayrıca, derslerin etkinliğini ve nasıl sunulduğunu ölçmek üzere bir değerlendirme anketi uygulamıştır. Araştırmacı, buna ilaveten programda alınan dersleri değerlendirme anketi de kullanmıştır. Adaylar aldıkları eğitimin %80 beklentilerini karşıladığını belirtmişlerdir.

Mukhopadhyay ve ark. (2009), Bostvana Üniversitesi'nde lisans eğitimi gören 18 öğretmen adayına 10 açık uçlu soru ve yarı yapılandırılmış görüşme yöntemiyle programın kapsayıcı özelliğini (inclusive) ve bu konudaki yeterliliğini araştırmış ve ayrıca adayların ses kaydı alınmıştır. Araştırma sonunda adayların aldığı öğretmen eğitiminin kapsayıcı özellikte olmadığı ve öğretmen adaylarının özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri eğitmek için yeterli donanıma sahip olmadan mezun oldukları saptamıştır.

Sampong (2009)'un bu alandaki çalışması ilginçtir çünkü araştırmacı, programın başarısını hem bu eğitim programına göre yetişen öğretmen adaylarının hem de programı uygulayan idari personelin görüşlerine göre değerlendirmiştir. Uzaktan öğretmen yetiştirme programını değerlendirdiği çalışmada Sampong, rastgele örnekleme yöntemiyle katılımcılara iki ayrı anket uygulamış ve programın belirlenen standartları ile programın uygulanması arasında bir takım tutarsızlıklar olduğu sonucuna varmış fakat yine de programın standartlarının idari personel tarafından yeterli görüldüğü, mesleki ve akademik performansının öğretmenler ve personel tarafından yeterli bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Mesleki eğitim hemen her mesleğin temel taşı olarak kabul edilmektedir (Reimers, 2003, Büyükyavuz ve İnal, 2008). Mesleki eğitimi göz ardı eden bir öğretmenlik anlayışının başarısızlıkla sonuçlanacağı artık bilinen bir gerçektir (Büyükyavuz ve İnal, 2008; Kısakürek ve ark., 2003, Erden, 2005; Reimers, 2003; Özbek ve ark., 2007:222). Bu nedenle, öğretmen adaylarında henüz eğitimlerine devam ederken sürekli bir şekilde bilgilerini güncellemenin zorunlu olduğu anlamında bir farkındalık oluşturmak önemlidir. Eğitimciler 'mesleki eğitim' ve 'mesleki gelişim' arasındaki en belirgin farkı birinin temel mesleki kavramların verildiği ve belirli bir zaman dilimini kapsayan bir süreç olarak tanımlarken 'mesleki gelişimin' süreklilik arz eden ve meslek hayatı süresince ve hatta meslekten ayrıldıktan sonra bile devam eden bir süreç olduğunu belirtmektedirler. 4-5 yıl fakülte eğitimi alan öğretmen adayları için mesleki gelişim niçin önemlidir? Mesleki gelişim, öğretmenin sınıf içindeki davranışlarına yansımakta ve dolayısıyla öğrencinin başarısını etkilemektedir. (Harwell, 2003). Reimers (2003) 'e göre mesleki eğitim, bilinenin aksine öğretmenin yetersiz olmasından kaynaklanan bir ihtiyaç değil

aksine öğretmenin kendi kendine çalışarak uzun zaman harcamasını önlemek ve öğretmenlik mesleğine daha profesyonel yaklaşmak amacı taşımaktadır. Bu bağlamda, ‘mesleki gelişim’ mantığının gerek öğretmenlerde ve gerekse öğretmen adaylarında oluşturulması, çağın gereklerine uygun ve öğrenci ihtiyaçlarını karşılayan öğretmenlerin yetişmesinde başat unsur olarak öne çıkmaktadır. Özcan ve Bakioğlu (2010) tarafından yapılan bir araştırmada, hizmetiçi eğitim alan okul müdürlerinin bunu almayan müdürlere göre daha başarılı olduğu saptanmıştır. Unutulmaması yönelik düşünceleri araştırılmış fakat İngilizce alanında konu ile ilgili çalışmaların sınırlı olması bu çalışmaya temel teşkil etmiştir. Bu nedenle, alanyazın taramasında İngilizce öğretmen adaylarından çok, farklı alanlardaki öğretmen adaylarının mesleki gelişime ve lisans eğitimine yönelik görüşlerine yer veren araştırmalara ulaşılabilmektedir. Eldeki mevcut çalışma bu alandaki boşluğa katkıda bulunması açısından önemlidir. Bu araştırmanın amacı, İngilizce öğretmen adaylarının mesleki gelişime ve almakta oldukları lisans eğitimine ilişkin görüşlerini saptamak ve elde edilen bulgular ışığında öneriler geliştirmektir. gereken bir diğer konu ise böyle bir farkındalığın öğretmenler henüz mesleğe hazırlandıkları meslek öncesi eğitimlerinde yaratılmasıdır. Etkin bir eğitim ancak yetkin öğretmenler tarafından verilebilir.

1.3 Çalışmanın Amacı ve Önemi

Öğretmenin toplumu şekillendiren ve yönlendiren rolü düşünüldüğünde adaylarının kendilerine sunulan lisans eğitimine yönelik düşünceleri ve kendini ne derece yeterli gördüğü bu bağlamda önemlidir. Bu güne kadar farklı alanlarda öğretmen adaylarının lisans eğitimine ve mesleki gelişime

1.4 Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma, Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi İngilizce Bölümü öğrencileriyle sınırlıdır. Bu çalışma İki açık uçlu soru, mesleki gelişim ve lisans eğitimine yönelik görüş sormak için uygulanan anketteki sorularla sınırlıdır.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü’nde 2006-2007 öğretim yılı güz döneminde okuyan 214 İngilizce öğretmen adayı oluşturmaktadır. Aynı müfredatı almış 2, 3 ve 4. sınıflar çalışma kapsamına alınmış ama çalışmanın birinci dönemin başında uygulanmış olmasından dolayı, 1. sınıfların mesleki gelişim ve lisans eğitimi konusunda henüz bir yargıya sahip olamayacakları düşünülerek bu araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Çalışma iki başlık altında incelenmiştir: İlk olarak, öğrencilerin lisans eğitimine ve mesleki gelişime yönelik görüşlerini ortaya çıkarmak için araştırmacılar tarafından uzman görüşü alınarak geliştirilen anket kullanılmıştır. Mesleki gelişime yönelik ankette 10, lisans eğitimine yönelik ankette ise 12 madde yer almaktadır. Bu anketler katılıyorum, kararsızım ve katılmıyorum derecelendirmesine sahip 3’lü likert tipindedir. Anketteki sorular 1 ve 2. Tablolarda verilmiştir. Katılımcıların ankete verdikleri yanıtlar katılıyorum, kararsızım ve katılmıyorum için sırasıyla 3,2, 1 olarak kodlanmış ve SPSS programına girilmiştir. SPSS program ile frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmış ve sonuçlar değerlendirilmiştir. Daha sonra ise, katılımcılara, “Lisans eğitiminizle ilgili düşünceleriniz nedir” ve “Öğretmenlik Mesleğine Başladığımızda Kendinizi nasıl Geliştirmeyi Düşünüyorsunuz?” şeklinde iki açık uçlu soru sorulmuştur. Açık uçlu sorular, önce farklı bir örneklem grubuna yöneltilmiş ve soruların amaçlanan yanıtları hedefleyip hedeflemediği denenmiştir. Deneme grubunun verdiği yanıtlar araştırmacılar tarafından incelenmiş ve araştırmanın amacına uygun olduklarına karar verilmiştir. Aynı şekilde, gerçek örneklem grubunun da soruları amaca uygun şekilde algılayacağı sonucuna varılmış ve sorularda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Açık uçlu soruların analizinde verilen yanıtlardan temalar oluşturulmuş, veriler bu temalar altında gruplandırılmış ve kategorilere göre frekans analizi yapılmış ve elde edilen bulgular 3 ve 4. Tablolarda gösterilmiştir. Her iki ankette yer alan

ifadeler ve açık uçlu sorular iki farklı Türkçe öğretmeni tarafından dil ve anlatım açısından incelenmiş ve anketlerdeki bazı ifadelerin daha net olması yönündeki öneriler dikkate alınarak gerekli değişiklikler yapılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1: Mesleki Gelişime İlişkin Düşünceler: Yüzde ve frekans hesaplamaları

		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum
Mesleki açıdan kendimi geliştirmek için lisansüstü eğitimi gerekli görüyorum.	N 97 % 45	63 29	54 25	
Düzenli hizmet içi kursların mesleki gelişimimde faydalı olacağını düşünüyorum.	N 169 % 79,0	39 18,2	6 2,8	
Benden deneyimli meslektaşlarımın dersimi gözlemleyip tavsiyede bulunmalarının mesleki gelişimim açısından yararlı olacağını düşünüyorum.	N 173 % 80,8	22 10,3	19 8,9	
Gereksinim duyduğum konularda yazılı kaynakları (kitap makale, dergi vb) tarayarak mesleki anlamda geliştireceğime inanıyorum.	N 190 % 88,8	22 10,3	2 ,9	
Bilgi paylaşımında bulunacağım meslektaşlarımdan oluşacak bir çalışma grubunun, mesleki gelişimime katkısı olacağını düşünüyorum.	N 184 % 86,0	21 9,8	9 5	
Mesleki yenilikleri içeren merkezi bir sınava girmem kendimi geliştirebilmem için önemlidir.	N 101 % 47,2	71 33,2	42 19,6	
Üniversitelerin alanıyla ilgili bölümüyle iletişim halinde olmamın mesleki gelişimim için önemli olduğunu düşünüyorum.	N 134 % 62,6	59 27,6	21 9,8	
Okul yönetiminin her yıl beni alanıyla ilgili bir konferansa katılmam konusunda desteklemesi iyi olur.	N 136 % 63,6	40 18,7	38 17,8	
Mesleki konularda üniversitenin ilgili bölümünden kendimi geliştirmek adına ders almam iyi olur.	N 157 % 73,4	44 20,6	13 6,1	
Sınıfta karşılaştığım sorunlarla ilgili olarak araştırma yapıp vardığım sonuçları bir grup meslektaşım ile tartışmanın, mesleki gelişimim için yararlı olacağını düşünüyorum.	N 187 % 87,4	20 9,3	7 3,3	

Tablo 1 incelendiğinde, mesleki gelişime yönelik olarak adayların 45.3'ü lisansüstü eğitimi mesleki gelişim için gerekli görürken 54'ü kararsız ve katılmıyorum şeklinde görüş bildirmiştir. Öğrencilerin yarısına yakınının lisansüstü eğitimin gerekli olduğu yönünde görüş bildirmesi, adayların lisansüstü eğitimi mesleki gelişimin bir parçası olarak benimsedikleri şeklinde yorumlanabilir. Adayların %79.0'u hizmet içi kursların gerekli olduğunu düşünürken, %39'u bunu gereksiz görmektedir. Buna dayanarak hizmet içi eğitim seminerlerinin nitelik olarak iyileştirilmesi ve bu anlamda öğretmenlerin gereksinimlerini karşılayacak biçimde güncellenmesinin önemlidir. Adayların %80.8'i kendilerinden deneyimli meslektaşları tarafından gözlemlenmeye olumlu bakmakta ve bunun mesleki gelişime katkıda bulunacağına inanmaktadır. Adayların yine %88.8'i yazılı kaynakları tarayarak kendilerini mesleki anlamda geliştirebileceklerini düşünmektedirler. Adaylarının % 86.0'si meslektaşlarından oluşacak bir çalışma grubunun mesleki gelişime katkısı olacağını belirtmiştir. Adayların %19.6'sı mesleki anlamda gelişmeleri ölçen merkezi bir sınavın gereksizliğine inanırken %47.2'si bu konuda

olumlu düşünmektedir. Öğretmen adaylarından %62.6'sı üniversitelerin İngilizce Öğretmenliği anabilim dalıyla iletişim halinde olmanın mesleki gelişime katkısı olacağını düşünürken, katılımcıların %63.6'sı okul yönetiminin kendilerini mesleki konferanslara katılma yönünde desteklemesi gerektiği yönünde görüş bildirmiştir. Öğretmen adaylarının %73.4'ü mesleki konularda üniversitenin ilgili bölümünden ders almaya yönelik olumlu görüş bildirirken %6,1'i olumsuz görüş bildirmiştir. Buna dayanarak mesleki gelişim için fakülte okul işbirliğinin artırılması gerektiği söylenebilir. Adayların %87.4'ü eğitim kalitesini devamlı kontrol etmek adına karşılaştıkları sorunlarla ilgili araştırma yaparak bulgularını meslektaşlarıyla tartışmanın yararlı olacağı yönünde görüş belirtmiştir. Bu, öğretmen adaylarının eylem araştırmasına açık olduğunu göstermektedir. Mesleki gelişime yönelik uygulanan ankette ortaya çıkan diğer bir sonuç ise adayların mesleki bilgilerini sınavan merkezi bir sınava girme istekleridir (% 47.2). Bu sonuç, öğretmen adayının yeterliliklerini görmek istediği, öğrenmeye ve her türlü gelişime açık olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 2: Öğretmen Adaylarının Aldıkları Lisans Eğitimine Yönelik Düşünceleri

		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum
Üniversitede aldığım lisans dersleri İngilizce öğretmenliği yapmam için yeterlidir.	N 64 % 29,9	72 33,6	78 36,4	
Lisans eğitimim boyunca aldığım İngilizce Öğretim Yöntemleri dersi yeterlidir.	N 72 % 33,6	83 38,8	59 27,6	
Üniversitede aldığım pedagojik formasyon dersleri yeterlidir.	N 75 % 35	70 32,7	69 32,2	
Üniversite eğitimimin beni okul şartlarına iyi hazırlıyor olduğumu/hazırladığımı düşünüyorum.	N 21 % 9,8	91 42,5	102 47,7	
Lisans eğitimim beni İngilizce konuşma becerisi konusunda iyi yetiştiriyor/yetiştirdi.	N 26 % 12,1	71 33,2	117 54,7	
Lisans eğitimim beni İngilizce yazma becerisi konusunda iyi yetiştiriyor/yetiştirdi.	N 36 % 16,8	97 45,3	81 37,9	
Lisans eğitimim beni her kademe İngilizce öğretimi için yetiştiriyor/yetiştirdi.	N 78 % 36,4	73 34,1	63 29,4	
Lisans eğitimimde uygulanan staj süresi yeterlidir.	N 137 % 64	52 24,3	25 11,7	
Aldığım lisans eğitimi İngilizce okuma becerileri konusunda iyi yetiştiriyor/yetiştirdi.	N 33 % 15,4	86 40,2	95 44,4	
Lisans eğitimim bana sınav hazırlama konusunda gerekli bilgiyi veriyor/verdi.	N 29 % 13,6	43 20,1	142 66,4	
Lisans eğitimim İngilizce dinleme becerileri konusunda iyi bir eğitim veriyor/verdi.	N 57 % 26,6	96 44,9	61 28,5	

Tablo 2'den öğretmen adaylarının aldıkları lisans eğitime yönelik görüşleri incelendiğinde, katılımcıların %64'ü staj süresini yeterli görmesine rağmen adaylardan sadece % 9.8'i lisans eğitiminin öğretmen adayını gerçek okul şartlarına hazırladığını, %47.7'si ise tam tersini düşünmektedir. Aynı şekilde, öğretmen adaylarının yarısından fazlası (%54.7) lisans eğitimlerini konuşma becerilerini geliştirme açısından, %66.4'ü ise kendilerini sınav hazırlama yönünden yetersiz görmektedirler.

Ayrıca öğretmen adaylarına lisans eğitimine ve öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerini almak amacıyla iki açık uçlu soru sorulmuştur. Açık uçlu sorulara verilen yanıtlardan temalar

oluşturulmuş ve elde edilen veriler Tablo 3 ve Tablo 4'te sunulmuştur. Öğretmen adaylarının lisans eğitimine ve öğretmenlik mesleğine yönelik olarak da iki açık uçlu soru sorulmuştur. Bu sorulara verilen yanıtlardan temalar oluşturulmuştur.

Tablo 3: Lisans Eğitimine Yönelik Dile Getirilen Sorunlar

Lisans Eğitimine Yönelik Sorunlarla İlgili Temalar	F
Konuşma, Dinleme ve yazma becerilerinde yetersizlik	39
Lisans sırasında alınan derslerin öğretmenlik mesleğinde işe yaramaması	20
Uygulamaya yönelik eğitimin yetersiz olması	19
Lisans eğitiminin yetersizliği	19
Eğitim-öğretim ve okul yapısında donanım eksikliği	11
4. sınıf derslerinin gereksizliği	9
Anadili İngilizce olan öğretmenlerin eksikliği	4
Kuramsal derslerin ağırlıkta olması	4
Öğretim yöntemlerinde eksiklik	3

Tablo 3 incelendiğinde, adayların kendilerini konuşma, dinleme ve yazma becerilerinde yetersiz gördükleri, 4. sınıf derslerini gereksiz, lisans derslerini ise genel olarak yetersiz buldukları görülmektedir. Ayrıca, lisans derslerinin öğretmenlik yaşamında işe yaramayacağını düşünmektedirler. Bu sonuçlar ankete verdikleri yanıtlarla da örtüşmektedir. Adaylar anadili konuşan öğretmenlerin olmamasını bir eksiklik görmektedirler. Bilindiği üzere yabancı öğretmenler konuşma, dinleme ve yazma derslerinde başarılı olabilmektedir fakat bu öğretmenlerin getirilmesi ülkenin ekonomik durumuyla ilişkili olduğundan bunun ayrı bir çalışma konusu olarak ele alınması gerekir.

Tablo 4: Öğretmen Adaylarının Mesleki Olarak Kendilerini Geliştirme Yöntemleri

Mesleki Gelişime Yönelik Temalar	F
Yurtdışı	60
Konuşma Becerilerini Geliştirme	48
Lisansüstü	47
Hizmetiçi Eğitim	31
Pedagojik Eğitim Alma	9
Konferanslara Katılma	7
Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Geliştirme	5
İngiliz Konsololuğunun Öğretmen Yetiştirme Kurslarına Katılma	4

Tablo 4 incelendiğinde, adayların kendilerini geliştirmek için en çok yurtdışına gitmek istedikleri, lisansüstü eğitim yapmayı ve hizmet içi eğitime katılmayı tercih ettikleri görülmektedir. Bu sonuç, adayların Tablo 1'deki lisansa yönelik ankete verdikleri bulgularla da örtüşmektedir. Adaylar, kendilerini mesleki açıdan geliştirmek için sırasıyla, konuşma becerilerini geliştirmek, pedagojik eğitim almak, konferanslara katılmak, sınıf yönetimi konusunda kendini geliştirmek ve İngiliz konsolosluğunun düzenleyeceği yetiştirme kurslarına katılmak istediklerini belirtmişlerdir. Elde edilen yanıtlarda konuşma becerilerini geliştirme ve konuşma kurslarına katılma şeklinde iki yanıt ortaya çıkmıştır. Bu yanıtların aynı başlık altında incelenmesi gerektiği sonucuna varılarak konuşma becerilerini geliştirme biçiminde tek başlık altında toplanmıştır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, lisansüstü eğitim yapma mesleki gelişimin bir parçası olarak görülmüştür. Buna dayanarak, öğretmen adaylarına henüz lisans eğitimleri devam ederken lisansüstü eğitim

özendirilmeli, bunun mesleki gelişimin bir parçası olduğu benimsenmelidir. Bu anlamda, MEB yüksek lisanslı öğretmenlere uyguladığı ‘uzman öğretmen’ uygulamasını yeniden başlatmalı ve öğretmeni daha fazla özendirmelidir çünkü bu uygulama öğretmenleri araştırmaya yöneltmektedir. Tezli yüksek lisans yapacak öğretmenlerin sınıf içi eylem araştırmalarına dayalı tezler yapmaları teşvik edilmelidir. Bu bağlamda, yüksek lisans dereceli öğretmenlerle bu dereceyi almamış öğretmenlerin mesleki yetilerini karşılaştıran ulusal bir çalışma yapılabilir. İngilizce öğretmenliği bölümlerinde yürütülen programlarla ilgili öğretmen adaylarının görüşlerine yer veren kapsamlı bir çalışma yapılmalı ve bunun sonuçlarından yararlanılmalıdır çünkü Darling-Hammond (2006)’a göre başarılı bir öğretmen yetiştirme programı, öğretmen adayını öğretimin herhangi bir alanı ile ilgili vaka ve eylem araştırmalarına yöneltir ve bunu zorunlu hale getirir. Shulman (1996, akt. Darling-Hammond, 2006)’a göre belirli bir alanda yapılan bu tür araştırmalar adaylar için kuramsal derslerden daha yararlıdır çünkü bu çalışmalar adayların öğrendikleri kuramsal bilgileri uygulamaya geçirmelerine olanak sağlamaktadır.

Öğretmen yetiştirme ve mesleki gelişim işlevi sadece eğitim fakültelerine bırakılmıştır. Bunun yerine Milli Eğitim Bakanlığının mesleki gelişimi sürekli ve tutarlı bir şekilde desteklemesi ve bunu bir zorunluluk olarak uygulaması gerekir. Hizmet içi eğitim programları hazırlanırken, yaş ve hizmet yılı göz önünde bulundurulmalı çünkü farklı yıllarda mezun olan öğretmenlerin gereksinimleri de farklı olabilmektedir; öğretmenlerin bu kurslarda edilgen dinleyici olmaktan çok öğretime etkin olarak katılımı sağlanmalıdır. 1998-2002 yılları arasında yapılan yabancı dil hizmet içi eğitimlerine Türkiye genelinde sadece 24.888 öğretmen katılabiliştir, (Eraltay ve Kartal, 2006). Çeşitli nedenlerle bu programlara katılmayacak olanlar göz önünde bulundurularak, katılan öğretmenin kurs bitiminde, meslektaşlarıyla bilgilerini paylaşacağı bir seminer sunması zorunlu hale getirilmelidir. Böylece kursa katılmayanlar verilen eğitimden yararlanmış olacaktır. Yapılan son çalışmalardan birinde, bakanlığın düzenlediği hizmetiçi seminerler öğretmenler tarafından gereksiz ve zaman kaybı olarak görülmüştür (İnal ve Büyükyavuz, 2008). Bu tür seminerlerin daha etkin olabilmesi için öncelikle ihtiyaç analizine gidilmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin mesleki ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenecek hizmet içi seminerlerin daha etkin olacağı şüphe götürmez bir gerçektir. Gelişmiş ülkelerde mesleki eğitim, Eğitim Bakanlığı’nın ve üniversitelerin yanı sıra özel eğitim kuruluşları tarafından da başarılı bir şekilde yürütülmektedir. Mesleki gelişime yönelik yapılacak çalışmalardan önce çağın öğretmeninde bulunması gereken özelliklerin bilinmesi ve bunları kazandıracak içeriğe sahip eğitim programlarının hazırlanması gerekir. Bu konuda özel eğitim danışmanlıkları ve profesyonel kuruluşlar teşvik edilip, üniversitelerin, YÖK’ün ve Milli Eğitim Bakanlığı’nın yükü azaltılabilir.

Adayların ankete verdikleri yanıtlardan staj süresini yeterli görmelerine rağmen 3 ve 4. tablolardaki yanıtlarda stajı içerik olarak yetersiz bulmuşlardır.

Bu araştırmada, öğretmen adayları, kendilerini genel olarak yetersiz bulduklarına ve uygulamaya yönelik olarak alınan eğitimin yetersizliğine yönelik görüş bildirmişlerdir. Elde edilen bu sonuç Kalkan (2004), Saracaloğlu (2000) ve Metin (1995), Karakas (2012) tarafından yapılan çalışmalarla da örtüşmektedir. Arı (2010)’un Türkiye’deki üç eğitim fakültesinin matematik, bilgisayar, Türkçe, fen bilgisi ve sınıf öğretmenliğinde okuyan 728 öğretmen adayı kapsayan çalışmasında, adaylar gereken bilgi ve donanımı kazanmadan mezun oldukları yönünde görüş bildirmişlerdir. Coşkun ve Daloğlu (2010)’nun çalışmasında da adaylar kendilerini dil yetisi konusunda yetersiz görmüş ve programın eğitimsel yönünün geliştirilmesi gerektiği şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adayları, uygulamaya yönelik derslerin yetersizliğini dile getirmiş fakat staj süresini yeterli bulmuşlardır. Görüldüğü gibi iki yanıt birbiri ile çelişmektedir fakat genel olarak adayların lisans eğitiminin, yöntem ve uygulama derslerinin yetersizliğini belirttiklerinden dolayı staj içeriğinin yeniden düzenlenmesi gerektiği görüşü ağırlık kazanmaktadır. Bu konuda etkin bir araştırmanın yapılması ve sonuçlarının değerlendirilmesi yararlı olacaktır. Ayrıca, gelişmiş ülkelerdeki başarılı staj programları örnek

alınmalıdır. Örneğin staj, lisans eğitiminden bağımsız olmalı ve İngiltere'deki gibi bir yıl zorunlu 'yardımcı öğretmenlik' modeli denenmelidir. Adayların, yurt dışına gitme nedeninin konuşma becerilerini geliştirme amacı taşıdığı sonucuna varılmıştır. Elde edilen bu sonuç adayların Tablo 1'deki lisansa yönelik ankete verdikleri bulgularla da örtüşmektedir.

3 ve 4. tablolarda adaylar, konuşma ve yöntem derslerini yetersiz bulmuş, aldıkları lisans derslerinin ise mesleki açıdan işe yaramayacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Bu yanıtlar, Salli-Copur (2008)'in araştırma sonuçlarıyla bir anlamda tutarlılık göstermektedir. Salli-Copur, İngilizce öğretmenliği bölümünden mezun olan öğretmenlere yönelik yaptığı çalışmada, eğitim fakültesi İngilizce bölümünde uygulanan programın öğelerinin mesleki yeterlilikleri kazanmalarında ne derecede yararlı olduğunu araştırmış ve öğretmenlerin dilbilgisi, konuşma becerileri, sınıf yönetimi ve değerlendirme konularında gelişmeye ihtiyaçları olduğu sonucuna varmıştır. Mevcut çalışmada da adaylar, konuşma becerileri konusundaki yetersizliklerini dile getirmişlerdir. Bu çalışmaları destekleyici bir başka çalışma da Seferoğlu (2006) tarafından yapılmıştır; çalışmada, öğretmen adaylarının okul uygulama dersleri ve mikro öğretim konusunda kendilerini yetersiz gördükleri ifade edilmiştir. Buna dayanarak, bu konuda daha kapsamlı araştırmalara destek verilerek, İngilizce öğretmenliği programının yeniden olumlu ve olumsuz yönleriyle daha ayrıntı ele alınmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın boyamsal araştırmalar desteklenerek, adayların mezuniyet öncesi ve göreve başladıktan sonraki görüşlerine daha sık başvurulması bu bağlamda yararlı olacaktır.

Günümüzde 'bilgi ekonomisi' 'öğrenen toplum' gibi bilgiyi ön plana çıkaran kavramlar sıklıkla tartışılmaktadır. Aynı bağlamda, Francis Bacon'ın 'bilgi güçtür' felsefesinden hareketle öğretmenlere kendilerini sürekli olarak çağın gereklerine uydurmaları gerektiği fikri benimsetilmelidir. Bu farkındalık, öğretmen adayları henüz lisans eğitimlerine devam ettikleri yıllarda oluşturulmalıdır, bu da yansıtımlı günlük tutma gibi öğretmen adayının aldığı eğitimle ilgili görüş bildirmesine olanak tanınmalıdır. Bununla ilgili olarak, lisans eğitimi müfredatına 'mesleki gelişim' adlı bir dersin zorunlu ders olarak ve diğer derslerle bütünleştirilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu ders kapsamında, öğretmen adaylarına 'öğrenme süreci bitmez, sürekli'dir' mantığı yerleştirilmeli ve adayların yararlanabilecekleri yararlı sitelerin, mesleki dergilerin adları verilerek meslekleriyle ilgili araştırmaya sevk edilmelidir. Bunun yanı sıra öğretmen adayları mesleki kongrelere katılmaya teşvik edilmelidir. Yıllık olarak düzenlenecek kongreler, mesleki gelişim dersinin bir parçası olarak bütünleştirilmelidir. Bu anlamda, aday öğretmenlerin düzenleyeceği sempozyumlar düzenlenerek onların birbirleriyle iletişim halinde olmalarına yardım edilmeli, diğer üniversitelerle bilgi paylaşımı ve işbirliği yapılmalıdır. Çalışmanın sonuçlarından birisi de adayların mezuniyetten sonra da ilgili bölümlerden ders alma isteğidir. Ülkemizde daha yeni oturmaya başlayan 'sürekli eğitim' kavramı bu konuyla ilişkilendirilebilir. Eğitim fakültelerinin ilgili bölümlerinde görev yapan İngilizce öğretmenlerine yönelik belirli dönemlerde akşam veya hafta sonu programları açılabilir. Öğretmenlerin ihtiyaçları doğrultusunda bölüm öğretim elemanları eğitim seminerleri verebilir. Sürekli eğitim kapsamında, İngilizce öğretmenlerine yönelik on-line eğitim olanağı sunulabilir. Bu yüz yüze yapılacak olan eğitim seminerlerinden daha az maliyetli olacaktır. Harwell (2002) 'ın öğretmenlere yönelik yaptığı çalışmada, Amerika'da ve İngiltere'de yapılan online mesleki gelişim kurslarının ayrıca yüz yüze eğitimle tamamlandığında programın çok başarılı olduğunu belirtmektedir. Ülkemizde var olan sistemde, öğretmenler mesleğe atıldıktan sonra müfettiş dışında bir dış değerlendirmeye tabii tutulmamaktadırlar. Pek çok Avrupa ülkesinde ve Amerika'da yapılan Akran gözlemi (peer observation) ve her alanda hizmet veren Ulusal Mesleki Gelişim Konseyi gibi gelişmeler bu anlamda pilot çalışma olarak uygulanabilir ve sonuçları değerlendirilerek yurt geneline yaygınlaştırılabilir. Ayrıca, öğretmenlere belli aralıklarla kişisel/mesleki gelişim portföyü hazırlama zorunluluğu getirilmesi, öğretmenin kendini yetiştirme adına önemlidir. Örneğin belli aralıklarla öğretmenin katıldığı kongreler, mesleki gelişim adına katıldığı aktivitelerden oluşacak bir portföy bu anlamda yararlı olacaktır.

5. KAYNAKLAR

- Adıgüzel, A. (2005). Avrupa birliğine uyum sürecinde öğretmen niteliklerinde yeni bir boyut: bilgi okur yazarlığı. *Milli Eğitim Dergisi*, 33(167), 53-70 <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/167/index3-adiгуzel.htm> (erişim tarihi:24.Nisan 2012).
- Aldemir, A., Y. Ve Er, K., O. (2012) . Türkiye ve Japonya’da İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemlerinin karşılaştırılması. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 45 (1), 83-105
- Altan, T., ve Seferoğlu, S., S. (2009).Uzaktan eğitimde değerlendirme süreci: öğrenci görüşlerinin sistemin gelişimine katkıları. 3rd International Computer and Instructional Teaching Symposium, 07-09 October 2009 Trabzon, Turkey. Edition Year:May 2010, Edition:Karadeniz Technical University Press ISBN:978-975-6983-63-8
- Altun, T. ve Gülben, A. (2009). Okul öncesinde özel gereksinim duyan çocukların eğitimindeki uygulamalar ve karşılaşılan sorunların öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı28, Sayfa 253 -272*
- Arı, A. (2010). Öğretmen adaylarının ilköğretim programıyla ilgili eğitim fakültelerinde kazandıkları bilgi ve beceri düzeylerine ilişkin görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (29), 251-274.
- Büyükavuz O., ve İnal, S. (2008). A descriptive study of Turkish EFL teachers. *Asian EFL Journal*, 10, (3), 215-234
- Cesur , K., ve Şirin, E.,F. (2008). Beden eğitimi adaylarının alan bilgisi ve öğretmenlik meslek dersleri ile öğretmenlik uygulaması dersi başarıları arasındaki ilişki. *S.Ü. Beden Eğitim ve Spor Bilim Dergisi*, 10 (1), 1-10
- Clarke, M. (2004). Reflection: Journals and Reflective Questions as a Strategy for Professional Learning. *The Australian Journal of Teacher Education* Volume: 29 (2)
- Coşkun, H. (2009). Türkiye ve Almanya’da yabancı dil öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırılması. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 33,(1), 61-73
- Coşkun, A. & Daloğlu, A. (2010). Evaluating an English language teacher: education program through Peacock’s model. *Australian Journal of Teacher Education*. 35(6), 24-42.
- Cosgun-Ogeyik, M. (2009). Evaluation of English language teaching education curriculum by student teachers. *İnsan ve Toplum*. 9/1
- Eratalay, N., ve Kartal, E. (2006). Yabancı dil öğretmenleri için hizmet içi eğitim uygulamaları ve Fransa örneği. *A.Ü Sosyal Bilimler Dergisi*.(2),89-100 https://www.anadolu.edu.tr/arastirma/hakemli_dergiler (erişim:6 Mayıs.2013)
- Erden M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Epsilon Yayıncılık. İstanbul.
- Erişti, B. (1998). Üniversite öğrencilerinin öğretme-öğrenme sürecine katılım durumları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (1-2), 52-67.
- Erozan, F. (2005). Evaluating the language improvement courses in the undergraduate ELT curriculum at Eastern Mediterranean University: A case study. Unpublished doctoral dissertation, METU, Ankara, Turkey
- Darling-Hammond, L. (2006). Constructing 21st-century teacher education. *Journal of Teacher Education*. 57 (X), 1-15. D.O.10.1177/0022487105285962
- Darling-Hammond, L.(2010).Teacher education& the American future. *Journal of Teacher Education* 61(1-2)35-47
- Grossman, S. & Williston, J. (2001). Strategies for teaching early childhood students to connect reflective thinking to practice. *Childhood Education*, Summer 77 (4).
- Grossman, S. & Williston, J. (2001). Strategies for teaching early childhood students to connect reflective thinking to practice. *Childhood Education*, Summer 77 (4).
- Gömlüksiz, M. N. (2002). Üniversitelerde yürütülen yabancı dil derslerine ilişkin öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi (Fırat Üniversitesi Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 12,(1), 143-158
- Harwell, S. H. (2003). Teacher professional development:It’s not an event, it’s a process. Published by CORD P.O. Box 21689 Waco, Texas <http://www.cord.org/uploadedfiles/HarwellPaper.pdf> (erişim tarihi: 30 Mart 2012)
- Jacobs, D. B. (2012). Professional development of science and physics teachers in England. *Journal of Education and Future*. 1, 61-77

- Kalkan, M. (2004). Aktif eğitimde güdüleme stratejileri <http://web.deu.edu.tr/aek2004/11/Kalkan1.pdf> (erişim tarihi: 20 Ocak 2009)
- Karaca, K. (2008). Teacher trainees' opinions about teaching profession knowledge courses in Turkey *World Applied Sciences Journal* 5 (1): 76-80. ISSN 1818-4952
- Karakaş, A. (2012). Evaluation of the English language teacher education program in Turkey. *ELT Weekly*, 4(15) http://abs.mehmetakif.edu.tr/upload/0633_128_yavinDosya.pdf (erişim tarihi: 22 Mart 2013)
- Kısakürek, M. A., Büyükdüvenci, S., Kale, N., Özden, Y. ve Ergün S.Y (2003). *Eleştirel çağrışımlar ve öğrenme*. 17-18 Kasım, Türkiye Zekâ Vakfı ve Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. Öğrenmeyi Öğrenme Etkinlikleri, ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi, Ankara.
- Ismail, S., A., A. (2011). Student Teachers' microteaching experiences in a preservice English teacher education program. *Journal of Language Teaching and Research*, Vol 2, No 5, 1043-1051. doi:10.4304/jltr.2.5.1043-1051
- Hismanoğlu, S. (2012). İngilizce öğretmen adaylarının İngilizce öğretmeni yetiştirme programı ile ilgili görüşleri *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching* Mayıs, Haziran, Temmuz. Cilt 1 Sayı 2. 330-341. ISSN: 2146-9199.
- Metin, M. (1995). Eğitim fakültelerinde öğretmen yetiştirme modeli üzerine bir araştırma. *Buca Eğitim Fakültesi Eğitim Dergisi*, 8 (4), 95-108
- Minott, M., A. & Young, A., T. (2009). The benefits of employing a hybrid evaluation approach, enacted through evaluation survey and reflective journaling in teacher education in the Cayman Islands. *Australian Journal of Teacher Education*. Issue 4 Volume 34 Article 2.
- Mukhopadhyay, S., Molosiwa, S. M. & Moswela E. (2009). Teacher trainees' level of preparedness for inclusive education in Botswana Schools: Need for change *International Journal of Scientific Research in Education*, December, Vol. 2(2), 51-58
- Ögeyik, M.C. (2009). "Evaluation of English language teaching education curriculum by student teachers *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*. <http://www.universite-toplum.org/text.php?id=383> (erişim tarihi: 24.03.2013)
- Özcan, Ş., ve Bakioğlu, Ay. (2010). Bir meta analitik etki analizi: okul yöneticilerinin hizmetiçi eğitim almalarının göreve etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 38: 201-212
- Özbek, R., Kahyaoglu, M., ve Özgen, N. (2007). Sosyal Bilimler Dergisi / Cilt: IX, Sayı: 2, Aralık . 221-232
- Parkerson, J., A. Lomax, R.G., Schiller, D. P., ve Walberg, H. J. (1984). Exploring causal models of educational achievement. *Journal of Educational Psychology*, 76(4), 638-646.
- Reimers E., V. (2003). Teacher professional development: an international review of the literature. (<http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001330/133010e.pdf>) (erişim tarihi: 18 Mart 2012)
- Salli-Copur, D. (2008). Teacher effectiveness in initial years of service: A case study on the graduates of METU language education program. Unpublished doctoral dissertation. Ankara: Middle East Technical University.
- Sampong, K., A. (2009). An evaluative study of a distance teacher education program in a university in Ghana. *The international Review of Research in Open and Distance Education*. 10, (4).
- Saracaloğlu, A.S. (2000). *Fen ve edebiyat fakülteleri öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri*, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.
- Saraç, C. (2008). Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının alanlarına yönelik lisans programlarında yer lmasını istedikleri seçmeli dersler (Marmara Üniversitesi Örnekleme). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (2). http://www.efdergi.ibu.edu.tr/arsiv/cilt8_sayi2/cilt8_sayi2.pdf (erişim tarihi: 22 Nisan 2012)
- Seferoglu, G. (2006). Teacher candidates' reflections on some components of a pre-service English teacher education programme in Turkey. *Journal of Education for Teaching: International Research and Pedagogy*. Volume 32, issue 4, 369-378.
- Sarıoğlu, H., Özdemir ve M. Yetim, F. (2005). **Meslekî eğitim fakültesi el sanatları eğitimi bölümü öğretmen adaylarının alan bilgisi ve öğretmenlik meslek dersleri ile öğretmenlik uygulaması dersi başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi* (1).165, 79-87.**
- Sparks, D. (2002). *Designing powerful professional development for teachers and principals*. National Staff Development Council, Oxford <http://www.learningforward.org/news/sparksbook/sparksbook.pdf> (erişim tarihi: 19 Nisan 2012)

Şahin, H., Çelen, G., Çaylı, E. (2011) Öğretmen adaylarının öğretmen eğitimindeki modeller hakkında görüşlerinin incelenmesi/Evaluation of teacher trainees' opinions about teacher training models. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* 30

Extended Abstract

The teacher is the major source of education in any educational setting. Therefore the quality of the teacher reflects the quality of education and the success of the students accordingly. That is, the teacher plays a crucial role in determining the quality of any level of education. Keeping this point in mind, the opinions of prospective teachers need to be considered. The current study aims to explore what prospective Turkish EFL teachers' opinions are, both about their preservice education, and their professional development thereafter. This study purports a set of recommendations for improvement in these areas. To perform the aim of the study, two questionnaires were developed. The first includes 10 statements with three gradations: agree, disagree and no idea. The subjects of the study were 214 EFL teacher trainees. The study involved data collection by a survey which was developed by the researchers. To analyze the data, descriptive statistics, frequencies and percentages were employed. Additionally, the participants were asked two open-ended questions. 1. To evaluate their first degree education. 2. To discuss how they will improve themselves once they become teachers. The emerging themes were categorized as: unavailability of native speakers during their first degree education; lack of listening, speaking and writing skills; and lack of teaching methods in English classes. The findings of the study revealed that the prospective ELT teachers have different opinions on their pre-service education and different needs on their professional development. In the light of these findings it was observed that 54% of the teacher candidates considered their pre-service education insufficient and 79.0% of them accepted that in-service training is essential for professional development. 80.8% need peer observation. 45.3% of them accepted a master degree as a first step in teaching improvement. 73.4% of the teacher candidates need different courses at universities, and 87.4% of them require classroom research and discussion of the results with colleagues. It was suggested that faculty and school collaboration is essential. Teaching practice during the final year's second term should be separated to become an independent one year course. Regarding the participants' answers and concerns about initial education and inservice training a carefully designed needs analysis is required. Additionally, a professional development course should be taught in line with other faculty courses. Annual symposiums and congresses should be held by the trainees at all universities. Evening programs for the teachers may be employed at universities. Along with public sectors, private organizations and institutions should be encouraged to support and arrange teacher training sessions to reduce the overload responsibility of YÖK (The Council of Higher Education) and The Ministry of National

Kaynakça Bilgisi:

İnal, S. ve Büyükyavuz, O. (2013). İngilizce öğretmen adaylarının mesleki gelişime ve lisans eğitime yönelik görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education]*, 28(2), 221-233.

Citation Information:

İnal, S., & Büyükyavuz, O. (2013). English trainees' opinions on professional development and pre-service education [in Turkish]. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education]*, 28(2), 221-233.